

УКРАЇНЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ДУМКА КОЗАЦЬКО-ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДОБИ

Бондар Ю.І., ст. 1-го курсу, гр. Фвн-11

Науковий керівник – к.е.н, доцент Творун С.О.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Українська політична думка козацько-гетьманської доби є важливою і повчальною для сьогодення. Думка цієї доби є думкою демократизму. Тому неабияк актуальна у наш час, тому що в сучасному світі повинна існувати лише демократія.

Метою даного дослідження є ознайомлення з політичною думкою козацько-гетьманської доби, підняття політичної самосвідомості і гордості за те, що ми є по суті першою демократичною державою з найпершою конституцією в світі.

Політична думка доби гетьманщини загалом стала предметом вивчення у працях таких видатних українських мислителів, як М.Грушевський, І.Франко, Д.Дорошенко, М.Костомаров, М.Драгоманов, П.Куліш, В.Липинський, О.Оглоблин та ін.

Політична думка козацько-гетьманської доби — умовно цей період охоплює час з перших десятиліть XVII – до кінця XVIII століття.

Безперечним ідеалом української думки у цей період виступає не незалежність від іноземних династій, а якомога повніша реалізація станових прав. Як і українські автори попереднього періоду, населення Війська Запорозького вважало формою реалізації свободи добровільне підданство.

Важливою для політичної та правової думки була проблема принципів формування, структури, повноважень та взаємодії органів влади автономії. Суперечність між політичними силами, аристократичною та абсолютистською ідеями у Війську Запорозькому залишалася нерозв'язаною.

Ще однією проблемою української політичної та правової думки другої половини XVII — початку XVIII ст. було визначення параметрів існування Запорозької Січі. Незадоволення Запорожжя ігноруванням його політичних амбіцій спричинило криваві конфлікти з Гетьманщиною, починаючи з гетьманування Б. Хмельницького.

Також склалося самоусвідомлення Запорозької Січі як автономного політико-територіального утворення. Сформувався ідеї територіального устрою української автономії — як унітарного (Б. Хмельницький, І. Мазепа), федеративного (С. Величко) та конфедеративного (К. Гордієнко) утворення.

«У другій половині XVII ст. на політичній карті Європи з'явилася українська козацька республіка з яскраво вираженими демократичними рисами політичного устрою та соціально-економічних відносин. (Б. Хмельницький). Але в практичному

втіленні за Богдана Хмельницького влада багатьма рисами тяжіла до монархії.» [1., ст.157]

«У 1648—1649 рр. Богдан Хмельницький висунув ідею самовизначення України в межах давньоруської держави на чолі з єдиновладним, самодержавним гетьманом — монархом.» [3]

Іншої думки дотримувався Пилип Орлик, він виділявся у тогочасному середовищі української козацької старшини. П. Орлик намагався обмежити владу гетьмана, на користь старшинської ради — своєрідного парламенту.

«Уся історія українського народу є виявом його демократизму. Своє перше юридичне осмислення, оформлення й утілення цей ідеал здобув у «Пактах і Конституціях законів та вольностей Війська Запорозького», укладених 16 квітня 1710 року між гетьманом Пилипом Орликом зі старшиною й запорожцями, очолюваними кошовим Запорізької Січі К. Гордієнком.» [2., ст. 97]

Конституція Пилипа Орлика» стала найвищим щаблем тогочасної політичної думки не тільки в Україні, а й взагалі в Європі. Жодна з країн на той час не мала подібних документів. Хоч і на практиці не була реалізована, але зробила вагомий внесок в історію України, вперше теоретично обґрунтувавши демократичні правила життя. На мою думку, ми повинні цим гордитись.

Отже, ми повинні пишатись тим, що ми є першою демократичною державою у світі. В сучасному світі повинна існувати лише демократія, лише так можна рухатися далі. Була поширена, також національно-визвольна думка. Це згуртувало всю Україну, і показало, що в спільній ідеї — сила. Саме в наш час, коли російський агресор та сепаратисти намагаються розділити Україну, як в свій час Річ Посполита та таж Російська імперія, нам потрібно об'єднатися діяти разом. Історія має властивість повторюватися, тому ми повинні пам'ятати минулі помилки і намагатися їх не повторити.

Література

1. Куташев І.В. Політична думка доби гетьманщини / Куташев І.В. – К.: Український Центр духовної культури, 2007. – 319 с.
2. . Куташев І.В. Ідея незалежності України у політичній спадщині Пилипа Орлика / Куташев І.В. // Політологічний вісник. – 2007. – Вип. 27. – 105с.
3. Липинський В. Листи до братів – хліборобів: про ідею і організацію українського монархізму // Липинський В. Повне зібрання творів, архів, студії. – Т. 6, кн. 1. – Київ – Філадельфія, 1995.
4. Перша Конституція України гетьмана Пилипа Орлика. 1710 рік. - К.: Веселка, 1994.